NORSK FYRVERKERIFORENING

TRYGG NYTTÅRSFEIRING

Fakta og myter om fyrverkeri

Innhold

Hvem kjøper fyrverkeri	1
Skader på mennesker	2
Dyr	3
Branner Miljøpåvirkning	4
Fyrverkeri og lyd Laser og droner	5
Kan man erstatte privat fyrverkeri med offentlig oppskytning Kan en kommune innføre forbud	6
Norsk Fyrverkeriforening ønsker	7

Norsk Fyrverkeriforening (NFF) er en forening for de største importørene av fyrverkeri til Norge og deres forhandlernett, og representerer om lag 99 % av markedet for forbrukerfyrverkeri. NFF skal sette standarden for de fyrverkeriartikler som omsettes i Norge, innenfor de rammer som norske og internasjonale myndigheter setter på området. Vi tilstreber optimal sikkerhet innen vårt fagområde, med spesiell vekt på sluttforbrukerens sikkerhet.

Vårt mål er at nyttårsfeiringen skal være en trygg og fin feiring for alle.

Hvem kjøper fyrverkeri

Forbrukerundersøkelser viser at 38 % av Norges befolkning kjøper inn fyrverkeri. Blant barnefamilier er det nærmere 70 % som kjøper inn fyrverkeri og arrangerer sin egen nyttårsfeiring – dette inkluderer også i områder med offentlig fellesoppskytning. Jo flere barn, desto viktigere er privat fyrverkeri. Rundt halvparten av barnefamilier som ikke kjøper fyrverkeri, oppgir at de ikke kjøper fyrverkeri selv fordi en annen familie har ansvar for dette. I denne gruppen er det nesten ikke ulykker forbundet med fyrverkeri.

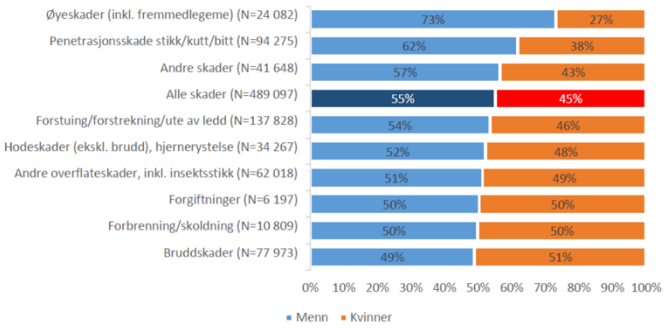

Skader på mennesker

Undersøkelser viser at rundt 2 millioner nordmenn sender opp fyrverkeri på nyttårsaften. I tillegg er det 3 millioner mennesker som er ute og ser på. Totalt vil det si at 90 % av Norges befolkning er ute for å se på fyrverkeriet og feire inngangen til det nye året. All menneskelig aktivitet medfører en risiko for skader. Det forekommer skader relatert til fyrverkeribruk, men det er ikke slik at disse er overrepresentert i statistikken i forhold til andre aktiviteter.

Hvert år blir omtrent 490 000 mennesker behandlet av primærtjenesten for skader. I gjennomsnitt de siste fem årene, står fyrverkeri for omtrent 33 av disse. For øyeskader, som har fått stor oppmerksomhet, behandler primærtjenesten ca. 24 000 hvert år. I 2025/26 sto fyrverkeri for ti av disse. Ingen av de skadde rapporterte at de brukte beskyttelsesbriller. Faktisk er det slik at det er færre øyeskader på nyttårsaften (kl. 12.00-06.00) enn det er i samme tidsrom en «vanlig lørdag».

Selv om skadeomfanget er begrenset, og ofte knyttet til feil bruk av fyrverkeri, tar bransjen dette på største alvor. Vi har derfor utviklet sikrere produkter som reduserer muligheten for menneskelig feil og vi har delt ut over 7 millioner CE-godkjente beskyttelsesbriller - det skal vi fortsette med.

Figur 21: Kjønnsfordeling (prosent) av pasienter med skadebehandling i primærhelsetjenesten i 2017 etter diagnosegruppe, alle aldre. Kilde: KPR.

Noen hevder at vi ikke kan tillate noe som har en kjent risikofaktor for skader. Dette er en praksis som ikke kan etterfølges i samfunnet på alle områder. Det finnes for eksempel rundt 1 million fritidsbåter i Norge. Hvert år dør mellom 20-30 personer i ulykker med fritidsbåt. Hvor mange som blir skadet vet ingen ettersom dette ikke blir registrert med mindre skader skjer i sammenheng med en dødsulykke. Forskning.no skriver følgende om de som dør i forbindelse med grunnstøtinger: «Alle de involverte i slike ulykker var yngre enn 45 år, og tre var tenåringer. Fem av seks båtførere var ruspåvirket, med en gjennomsnittlig promille på 1,4».

Som på de fleste andre områder i samfunnet så relaterer skadene fra fyrverkeri seg til uvettig bruk. For det overveldende flertallet som bruker produktene slik de skal, så finnes det nesten ikke uhell. Vi kan ikke la noen ytterst få menneskers uvettige adferd ødelegge gleden for millioner av nordmenn på nyttårsaften.

Dyr

En studie fra Veterinærhøyskolen viser at rundt 23 % av hunder har en mild til alvorlig form for lydfobi. Alle dyr som skal leve med mennesker må trenes opp, og man kan lære opp lydsensitive dyr ved å spille av lyden av fyrverkeri. Slike lydfiler og fremgangsmåten finnes på de fleste plattformer samt på våre hjemmesider. Dersom man eier et dyr som har lydfobi og unnlater å trene det, er dette et brudd på dyrevelferdsloven. Her ligger ansvaret etter loven hos eieren. En stor internasjonal studie konkluderte også med at eierens adferd har avgjørende betydning for hvordan dyret oppfører seg. Dette ser vi også i NRK-serien «Fra bølle til bestevenn», hvor hundetrenerne i de fleste tilfeller bruker mer tid på eierens atferd, enn på hundens.

Det finnes omtrent 500 000 hunder i Norge. FHI estimerer at over 11000 mennesker blir bitt av hund og katt hvert år, slik at de behøver medisinsk behandling. Dette er mer enn 300 ganger så mange som det antall mennesker som blir skadet av fyrverkeri. De siste tjue årene har åtte personer dødd av hundebitt, det er hovedsakelig barn som blir drept og får de alvorligste skadene. Hundeekspert Geir Marring er tydelig på at dette er eierens ansvar, og uttalte til TV2: «Man må ikke ha hund for enhver pris. En del hundeeiere har ikke nok kunnskap». En undersøkelse utført av Norsk Saus og Geit viser at totalt 455 sauer blir drept eller hardt skadet av hunder i 2020. 70 % av skadene skjedde i en periode da det var båndtvang.

Vi vet lite om fyrverkeriets innvirkning på ville dyr. Men Norge består av 95 % utmark, og dyrene har enorme områder å bevege seg uforstyrret på. Dyreparken i Kristiansand ville nok heller ikke avfyrt kraftige skudd flere ganger daglig og sporadisk fyrverkerishow dersom dyrene deres tok skade av det. En tysk studie om fyrverkeriets påvirkning på ville dyr i dyrehager viser at effekten er kortvarig og forholdsvis mild.

Noen foreslår lasershow som en erstatning for fyrverkeri, for blant annet å ikke skremme fuglene. Lasere benyttes i stor utstrekning for å skremme vekk fugler og ville dyr. En laserstråle kan ha en rekkevidde på flere kilometer. Faktisk.no undersøkte påstanden om fugler og fyrverkeri i 2018 og konkluderte med at «det ikke er dekning for å påstå at småfugler dør av skrekk som følge av fyrverkeri». Det er til sammenligning estimert at rundt 7 millioner fugler blir drept av huskatter hvert år. Dette viser igjen hvor lite kunnskap som ligger bak argumentene i forslaget om å forby fyrverkeri.

Branner

Flere har påstått at samtlige branner på nyttårsaften er forårsaket av fyrverkeri. Dette er feil. Slike branner er svært sjeldne. Lynnedslag forårsaker 400 prosent flere boligbranner og talglys hele 2200 prosent flere branner – dette er ikke engang de vanligste brannårsakene.

De mørke vintermånedene, og i særdeleshet desember, er de mest brannfarlige månedene i året. I 2025 ble det registrert 12265 husbranner som utløste erstatningsutbetaling. I forbindelse med nyttårsfeiringen 2025/2026 ble det meldt inn 19 oppdrag fra brann og redningsvesenet, hvor 5 av oppdragene gjaldt brann eller branntilløp i bolig.

Miljøpåvirkning

NFFs medlemmer følger det europeiske CE-regelverket for hvilke stoffer fyrverkeriet kan inneholde. Dette kontrolleres av et uavhengig tredjepartsorgan (for eksempel TÜV). Dersom fyrverkeri inneholdt stoffer som var skadelig for mennesker, dyr eller natur, ville de ikke vært tillatt solgt.

I 2014 ble det utført en miljøteknisk grunnundersøkelse i forbindelse med et verdensrekordforsøk i fyrverkeri i Søgne i Kristiansand. 540 382 fyrverkerieffekter ble avfyrt på et konsentrert område i løpet av kort tid. Resultatene viste ingen grunnforurensing. Jorden på og rundt verdensrekordforsøket var helt ren for miljøgifter og bonden kunne bruke jordet som vanlig. En rapport utarbeidet av Vista Analyse viser at et typisk fyrverkeribatteri har omtrent samme karbonavtrykk som en flaske champagne.

Det er svært lite plast i fyrverkeri og fyrverkeriimportørene er i ferd med å fjerne det lille som er igjen. Noen var 100% plastfrie allerede nyttårsaften 2020/21. Brukt fyrverkeri skal håndteres som vanlig restavfall, og vi har sett at folk som skyter opp har blitt mye flinkere til å rydde opp etter seg. Defekt fyrverkeri skal leveres tilbake til forhandler, og man vil få pengene tilbake.

Fyrverkeri og lyd

Den maksimale tillatte grensen for fyrverkeri i Norge er 120 desibel (målt 15 m fra kilden per BSEN 15947). Dette blir kontrollert av uavhengige tredjepartsorgan. Har fyrverkeriet for høy lyd, blir det ikke tillatt solgt. Erfaringsmessig ligger det meste på omtrent 110-115 desibel. Ettersom effektene fra et typisk fyrverkeribatteri eksploderer 20-40 meter opp i luften, er opplevd lyd på bakken ofte langt lavere. Kraftige fyrverkeribatterier som sender effektene langt opp i luften kan derfor ha lavere dBA enn svakere fyrverkeribatterier. Til sammenligning ligger en kubjelle, eller et barneskrik på ca. 115 desibel og en høytrykksspyler på ca. 110 desibel. Skudd fra rifler er ofte langt høyere (140-170 desibel), og det er mer enn 3000 skytebaner i Norge (ikke medregnet de militære) hvor det avfyres skudd regelmessig gjennom året. Propankanoner brukt i landbruket for å skremme bort fugler fra avlinger har et støynivå som kan ligge betydelig over dette (inntil 155 dB). Det har vært anbefalt at propankanoner brukes variert slik at fuglene ikke i for stor grad skal vende seg til lyden og returnere til jordet.

Forbrukerfyrverkeri er begrenset til 120 dB og brukes noen timer én gang i året, dersom man mener at fyrverkeri må forbys på grunn av lyden, er det svært mye som må bli forbudt i Norge.

Laser og droner

Den siste tiden har flere tatt til orde for at fyrverkeri skal erstattes av lasershow og droner. Ingen av delene er spesielt lydløse. Lasershow er akkompagnert av svært høy musikk, og man kan bare forestille seg lyden (og sikkerhetsrisikoen) av flere hundre droner i luften. Det hører også med til historien at svenske steder som Boden og Umeå, som forsøkte lasershow nyttårsaften 2017/2018, ga opp etter ett forsøk. Svenske Jönköping gikk også tilbake til fyrverkeri etter å ha forsøkt laser tidligere.

Lasershow koster ikke bare kommunene mer enn dobbel så mye som fyrverkeri, men det er også veldig væravhengig. Hvis det blåser, fungerer det ikke. Mens fyrverkeri er synlig for alle, må folk være på det konkrete stedet lasershowet foregår for å se det. Står du litt feil, bli opplevelsen en stor skuffelse, viste erfaringer fra Boden. Der måtte omfanget av lasershowet, og dermed også kostandene, skrus opp betydelig for å kunne bli brukbart. Istedenfor lot de det være med det ene forsøket. Utstyret til å gjennomføre dette finnes heller ikke i Norge. Oslo kommune innhentet anbud på lasershow i forbindelse med nyttårsfeiringen 2019/ 2020. Det viste seg at det var mer enn ti ganger så dyrt som fyrverkerishowet de har hatt tidligere.

Kan man erstatte privat fyrverkeri med offentlige oppskytninger?

Offentlige fellesoppskytninger kan være et fint supplement til privat fyrverkeri, men det kan aldri erstatte dette. Norge har ca. 1000 tettsteder – fra Oslo med over en million innbyggere, til Leinesfjord i Steigen med litt over 200 sjeler. For å dekke dette området trengs det minst 1200 pyroteknikere (her har vi ikke tatt hensyn til over en million nordmenn som ikke bor i et tettsted). I Norge finnes det 120 godkjente pyroteknikere. Det henger rett og slett ikke sammen, og det vil eventuelt føre til en massiv sentralisering av nyttårsaften.

Det er heller ikke slik at store folkeansamlinger ved midnatt er skadefrie. Som Oslo kommune skriver på sine hjemmesider: «*Av erfaring vet vi det møter opp svært mange mennesker på Rådhusplassen, mange er alkoholpåvirket, det er trengsel og høyt støynivå. For å unngå skader og skremmende opplevelser anbefaler vi derfor ingen, og særlig ikke barnefamilier, å samle seg foran Rådhuset*».

Kan en kommune innføre et forbud mot fyrverkeri?

Fyrverkeri er en lovlig salgsvare i Norge i perioden 27-31. desember. Det er lov til å skyte opp for privatpersoner over 18 år i tidsrommet 18.00 – 02.00 på nyttårsaften. Forskrift om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff, paragraf 2-10A sier følgende:

> ***«Etter en risikovurdering knyttet til lokale forhold, kan kommunestyret selv fastsette forskrifter om begrensninger i bruk av fyrverkeri i spesifikt angitte områder der det erfaringsmessig vil oppstå fare for liv, helse, miljø eller materielle verdier.»***

Det kan ikke nedlegges et generelt forbud i kommunen med hjemmel i nåværende forskrift. Hjemmelen i forskriften er knyttet opp mot geografiske steder hvor det erfaringsmessig oppstår fare for liv, helse, miljø eller materielle verdier. Bakgrunnen for denne forskriftsbestemmelsen er for eksempel avfyring av fyrverkeri i bykjernene hvor det er mange høye bygninger og større tetthet av mennesker slik at påbudt sikkerhetsavstand til produktet ikke kan etterleves. Basert på vår erfaring kan man nedlegge slike forbud med hjemmel i forskriften. Det man ikke kan gjøre, med hjemmel i denne forskriften, er å nedlegge et forbud fordi man generelt ønsker et forbud eller er imot fyrverkeri.

Norsk Fyrverkeriforening ønsker

- **Et påbud om bruk av beskyttelsesbriller ved bruk av fyrverkeri.**
  Erfaringer fra Finland (som fremdeles har pinnerakketter) viser at dette har svært god effekt på antall øyeskader.

- **Antall salgsdager settes til tre virkedager over hele Norge.**
  Dette blant annet for å forhindre oppskytning utenfor det lovlige tidsrommet.

- **At alle fyrverkeribatterier som selges i Norge skal utstyres med sikkerhetsfontene.**
  Sikkerhetsfontenen varsler tydelig omgivelsene om at batteriets effekter er i ferd med å gå i luften. Dette slik at brukerne og alle tilskuere får god varsling og ekstra tid til å bevege seg til sikker avstand. Det forhindrer også at brukerne går tilbake til antent batteri.

- **Påbud om å overholde de sikkerhetsavstander som er angitt på fyrverkeriet.**

- **Forbud mot avfyring under påvirkning av alkohol eller andre rusmidler.**

- **At det skal slås hardt ned på uvettig bruk av fyrverkeri, bruk utenfor den lovlige oppskytningstiden og i brannfarlige omgivelser.**
  Straffereaksjoner i form av bot eller fengsel inntil 3 måneder for forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser, jf. brann- og eksplosjonsvernloven § 42